

1 Eylül 2016
GÜNLÜDÜR

Sayı : 64272063-610- **23482**
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-1862)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 09.02.2016 tarihli ve 43452547-120.07-17947 sayılı yazısı.

Antalya Milletvekili Sayın Ahmet Selim YURDAKUL'un tarafıma tevcih ettiği 7/1862 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği alınan bilgiler doğrultusunda ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Bakan

Ek :7-1862 Esas Numaralı Önerge Cevabı (3 sayfa)

Soru 1:

Uluslararası finansal enerji piyasalarına göre 1.000 metreküp doğalgaz 2.290 dolar, 1 varil petrol de 32 dolar üzerinden işlem görmektedir. Fiziki değişimin yapıldığı alım satım işlemlerinde ise mevcut rakamların çok daha altında fiyatlar ile el değiştiren bu emtialar, gelişmekte olan ülke ekonomimiz ve vatandaşlarımız için önem arz etmektedir. Uluslararası piyasalarda düşen enerji fiyatlarına rağmen bu düşüşten vatandaşlarımız lehine herhangi bir fayda doğmamıştır. Doğalgaz fiyatları son 4 yılın dibine ulaşmışken, ülkemizdeki doğalgaz fiyatları el yakmakta, sosyal yardımlara mahkum edilen vatandaşlarımız, kömür ile ısınmak zorunda kalarak, yerleşim bölgelerindeki solunabilir hava değerlerini ve çevre koşullarını olumsuz olarak etkilemektedir. Bu hususta;

- Petrol ve doğalgaz fiyatlarında vatandaşlarımızın lehine herhangi bir fiyat indirimine yönelik çalışma yapılmakta mıdır?

Cevap 1:

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununa göre, petrol fiyatları 01/01/2005 tarihinden itibaren en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak serbest piyasa koşullarına göre oluşmakta olup, rafineri fiyatlarının endeksele oluşturulması, dağıtıcı ve nakliye paylarının tavanı gibi fiyatların dolaylı veya dolaysız olarak kamu tarafından belirlenmesine ilişkin uygulamalar sona erdirilmiştir. Ayrıca petrol piyasasında dolaşımda bulunan tüm petrollerin fiyatı, ham petrol fiyatındaki değişimlerden etkilenmekle birlikte, her bir ürünün fiyat teşekkülünün arz-talep mekanizmasına göre ayrı ayrı oluştuğu, fiyatların oluşumuna etki eden birçok faktörün de bu süreçte rol oynadığı bilinmektedir. Ham petrol fiyatı ve benzin, motorin gibi ürünlerin kendi arz-talep koşullarının yanı sıra navlun bedeli, döviz kuru, ülkelerin mevzuatlarına göre gümrük vergileri, ÖTV ve KDV gibi diğer vergileme unsurları gibi hususlar yanında tarafların özel hukuk çerçevesinde aralarında kararlaştırdıkları unsurlar, belirli bir zamandaki konjonktürel gelişmeler gibi birçok husus fiyat oluşumuna etki edebilmektedir. Fiyatlar serbest rekabet ortamında piyasada belirlenmektedir. Öte yandan, şirketlerin marjları da EPDK tarafından günlük olarak takip edilmektedir.

4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının perakende satış tarifelerine ilişkin dördüncü bendinde "Dağıtım şirketinin birim gaz alım fiyatı, birim hizmet bedeli, amortisman bedelleri ve diğer faktörlerden meydana gelecek olan perakende satış fiyatları ve tarife esasları Kurumca belirlenir." hükmü yer almakta olup şehir içi dağıtım şirketlerinin abonelerine yaptıkları satışlarda uygulanmakta olan perakende satış fiyatları birim gaz alım bedeli ve sistem kullanım bedelinden oluşmaktadır. Kanun yürürlüğe girdikten sonra faaliyet göstermeye başlayan şirketler EPDK tarafından düzenlenen ihaleler sonucunda lisanslandırılmıştır. İhalelerde sistem kullanım bedelleri (birim hizmet ve amortisman bedeli-BHAB) üzerinden açık eksiltme yöntemi uygulanmış olup, dağıtım şirketleri İhale Şartnamesi uyarınca lisanslarının ilk sekiz yılı boyunca ihale sonucu ortaya çıkan bu bedelleri uygulamıştır. Bahsi geçen sürenin dolmasını müteakiben 2012-2016 yılları arasında uygulanacak olan sistem kullanım bedelleri EPDK Kurul Kararları ile belirlenmekte ve söz konusu bedeller aylık olarak Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yi-ÜFE) ile güncellenmektedir.

Perakende satış fiyatının diğer faktörü olan "birim gaz alım bedeli" ise toptan satış şirketlerinin dağıtım şirketlerine uyguladıkları toptan satış fiyatıdır. Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının 3 üncü bendinde "Toptan Satış Tarifesi: Kurum doğal gaz satış tarifelerinde esas alınacak unsurlar ve şartları belirler. Satış fiyatları ise, bu esaslar dahilinde doğal gaz alım satımı yapan taraflarca serbestçe belirlenir." hükmü yer almaktadır. Yine doğal gaz toptan satış piyasasında fiyat oluşumunu düzenleyen 22/12/2011 tarih ve 3577 sayılı Enerji

Piyasası Düzenleme Kurulu Kararının 1 inci maddesinde yer verilen "Doğal gaz toptan satış fiyatları taraflar arasında serbestçe belirlenir. Fiyatların belirlenmesinde eşit taraflar arasında ayırım yapılmaması ve şeffaflık ilkeleri dikkate alınır." hükmü ile piyasa oyuncularının rekabet koşullarını bozmadan faaliyet göstermeleri gerektiği ve toptan satış fiyatlarının taraflar arasında serbestçe belirleneceği karara bağlanmıştır. Söz konusu Kararın 2 nci maddesi ise "Tedarikçilerin, dağıtım şirketlerine satış yapması durumunda, tedarikçiler her bir dağıtım şirketi için ilgili ayda uygulayacakları iletim ve sevkiyat kontrolüne ait bedeller, varsa depolama bedeli ve asgari alım-azami çekiş benzeri taahhütlerden kaynaklanabilecek bedeller dâhil nihai toptan satış fiyatlarını tek bir fiyat olarak belirler ve her ayın ilk günü dağıtım şirketlerine bildirir." hükmü ile toptan satış şirketlerinin dağıtım şirketlerine yapacakları satışlara ait fiyat teşekkülünü belirlemiş olup, dağıtım şirketlerinin gaz alım fiyatları EPDK tarafından yakından takip edilmektedir.

Soru 2:

Türk madenlerinden çıkartılan veya yurtdışından ithal edilerek sosyal yardım olarak dağıtılan kömür, hangi standarttır? Konut-yoğun yerleşim bölgelerinde kullanımı uygun mudur? Bu konu hakkında bakanlığınızca yürütülmekte olan bir çalışma var mıdır?

Cevap 2:

Bakanlar Kurulu Kararlarına istinaden gerçekleştirilen fakir ailelere yardım amaçlı kömür dağıtımlarında kullanılan kömürlerin tamamı yerli üretim olup Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yayımlanan "Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliğini Önleme Yönetmeliğine" uygun nitelikte kömürlerden oluşmaktadır.

Soru 3:

İthal edilen doğalgazın, arz güvenliğinde yaşanacak krizleri esas alarak, depolanması için Bakanlık olarak yol haritanız nedir?

Cevap 3:

Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ Genel Müdürlüğü (BOTAŞ), doğal gazın kesintisiz bir şekilde tüketicilere ulaştırılması amacıyla bir taraftan doğal gaz iletim ve depolama altyapısının geliştirilmesi, diğer taraftan doğal gaz arz güvenliği kapsamında kaynak ve güzergâh çeşitliliği sağlanması hususunda gerekli tüm tedbirleri almaktadır.

Ülkemizin doğal gaz ihtiyacını kısa dönemde karşılamaya yönelik olarak alınan tedbirler kapsamında özellikle tüketimin yüksek olduğu kış dönemlerinde pik talebin karşılanması ya da dönemsel olarak ortaya çıkabilecek arz açığını karşılamaya yönelik olarak BOTAŞ tarafından uluslararası spot LNG piyasasında faaliyet gösteren firmalardan spot LNG ithalatı yapılmaktadır. Bu çerçevede kış dönemlerinde Marmara Ereğlisi ve EGEGAZ LNG Terminallerinden azami miktarda doğal gaz girişi sağlanmaktadır. Bununla birlikte kaynak çeşitlendirilmesi hedefi kapsamında uluslararası piyasada faaliyet gösteren firmalar ile uzun dönemli sözleşmelerle LNG ithalatına yönelik çalışmalar da devam etmektedir. Ayrıca Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü (TPAO)'ya ait Kuzey Marmara ve Değirmenköy'de bulunan doğal gaz yer altı depolarından kış döneminde tam kapasite ile faydalanılması amacıyla yaz aylarında maksimum miktarın depolanması sağlanmıştır.

Ülkemizde faal halde bulunan tek yeraltı deposu TPAO tarafından depolama lisansı kapsamında işletilmektedir. Bunun yanı sıra Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından; BOTAŞ (faaliyete başlama tarihi: 2017), Atlas Petrol Gaz İthalat İhracat ve Pazarlama Ticaret AŞ'ye (faaliyete başlama tarihi: 2025), Toren Doğalgaz Depolama ve Madencilik AŞ'ye (faaliyet başlama tarihi: 2022), Gaz Depo Madencilik AŞ'ye (faaliyete

**ANTALYA MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET SELİM YURDAKUL'UN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/1862)**

başlama tarihi: 2022) de yer altında doğal gaz depolama faaliyeti yapmak üzere depolama lisansı verilmiştir.

2007 yılında devreye alınmış ve TPAO'ya ait olan Kuzey Marmara ve Değirmenköy Yeraltı Doğal Gaz Depolama Tesisleri'nin toplam çalışma gazı miktarı 2.661 milyon Stdm³'tür. Depolama tesislerinde yaz aylarında doğal gaz depolanmakta ve depolanan doğal gaz, kış aylarında oluşan pik tüketimi karşılamak ve iletim sistemine ilave doğal gaz girişinin sağlanması amacıyla kullanılmaktadır. Kış ayında günlük doğal gaz tüketimi yaklaşık 200 milyon Sm³'tür. Yeraltı depolama tesisi, Nisan-Ekim arasında enjeksiyon (gazın depolanması), Kasım-Mart arasındaki dönemde de yeniden üretim esasına göre çalışmaktadır.

Ayrıca, BOTAŞ'a ait Tuz Gölü Doğal Gaz Yer Altı Depolama Projesi'nin yapım çalışmaları iş programına uygun olarak devam etmekte olup, 2015 yılsonu itibarıyla projenin ilerlemesi %74'tür. Bu kapsamda, 2017 yılında birinci aşamanın (500 Milyon m³ depolama kapasitesi), 2020 yılında ise ikinci aşamanın (1 Milyar m³ depolama kapasitesi) tamamlanarak bir bütün olarak devreye alınması planlanmaktadır. Projenin birinci aşamasının tamamlanması ile günlük 20 milyon m³, ikinci aşamasının tamamlanması ile de günlük 40 milyon m³ doğal gaz ulusal iletim sistemine verilebilecektir.